

نام درس: تفکر و سواد رسانه ای
 نام دبیر:
 تاریخ امتحان:
 ساعت امتحان:
 مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و رشته: دهم ریاضی-تجربی-انسانی
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۱_ صفحه

ردیف	سؤالات	محل مهر یا امضاء مدیر	تعداد
۱	سرریز شدن اطلاعات یا به اصطلاح "سونا می اطلاعات" چه نقش مثبت و منفی در زندگی شما داشته است؟		۲
۲	اعتیاد رسانه ای به نظر شما چه ویژگی هایی دارد؟ زمینه آن چیست و چه راه حل هایی پیشنهاد می کنید؟		۲
۳	منظور از اخبار و اطلاعات زرد چیست؟ به نظر تان دلیل جذب مردم به این صفحات چیست؟ می توانید از دیدگاه خودتان چند نمونه تیتیر زرد نام ببرید؟		۲
۴	آیا با استفاده مشروط و محدود از رسانه ها موافق هستید؟ در صورت وجود محدودیت کدام App گوشی را ترجیح می دهید؟		۲
۵	در هفته چند ساعت از فضای مجازی استفاده می کنید و بیشترین و کمترین میزان مصرف رسانه مربوط به کدام اپلیکشن هست؟		۲
۶	آیا می توانید مصادیقی برای بی اخلاقی در فضای رسانه ای نام ببرید؟ راه حل شما چیست؟		۲
۷	اعتیاد به اینترنت چه پیامدهایی در حوزه خصوصی و عمومی شما داشته است؟ به ویژه در سطح روابط به عمق یا کم رنگ شدن زندگی شما منجر شده است؟		۲
۸	فضای مجازی چه تاثیری در سبک زندگی، بینش شما به جهان، غذا و پوشاک، سطح مطالعه، امید و ناامیدی شما گذاشته است؟		۲
۹	فرهنگ تلفن همراه باعث شکل گیری "نسل انگشت شست" گشته است؟ مدام در ارسال و دریافت پیام! آیا شما در این حلقه قرار می گیرید؟		۲
۱۰	مزایا و چالش فضای مجازی چیست؟ آیا تا به حال در فضای مجازی به مطلبی برخورد اید که متوجه متن / زیر متن / فرامتن شوید؟		۲

جمع بارم: ۲۰ نمره

باید خدا دل آرام می گیرد و مطمئن باشید به شما کمک خواهد کرد.

کلید

نام درس: تفکر و سواد رسانه ای
 نام دبیر:
 تاریخ امتحان:
 ساعت امتحان:
 مدت امتحان: ۴۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	صفحه:	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	سونامی اطلاعات باعث شده که اکنون ظرف سه ساعت اطلاعاتی معادل ۱۰ سال را کسب کنیم اما در آن سوی قضیه، ممکن باعث توهّم همه چیز دانی یا اضطراب اطلاعاتی در کاربران شود. ضمن اینکه سیل اطلاعاتی که دریافت می کنیم صحت و سقم آن مشخص نیست ... (جنبه های مثبت و منفی پاسخ شخصی است)		
۲	در سال ۱۹۹۵، روان شناسی به نام گلدبرگ، اعتیاد جدیدی به نام اعتیاد به اینترنت را کشف کرد. این اعتیاد به سرعت رو به گسترش است و هر روز افراد جدیدی را به کام خود می کشد. گاه مشاهده می شود که افراد یافرزندان ما چنان در اتاق های گفتگو غرق می شوند که حتی زمان صرف ناهار یا شام را فراموش می کنند. این ها علائمی شبیه الکلی ها یا معتادان به مواد مخدر دارند. بسیاری از آن ها از بی خوابی رنج می برند ، خسته اند، روابطشان با اطرافیان و جامعه به حداقل می رسد و بیشتر حالت عصبی دارند. کمرنگ شدن واژبین رفتن رابطه عاطفی کاربر با اعضای خانواده و تبدیل آن به رابطه ای سرد مسالمت آمیز، از دیگر اثرات نامطلوب اعتیاد به اینترنت است. نوجوانی که پشت میز رایانه و اینترنت نشسته است، برنامه های سایت را لذت بخش تر از سخن پدر و مادر و تکالیف مدرسه می داند. در نتیجه، در ارتباطات ، رفتار و زندگی اجتماعی او اختلال ایجاد می شود.		
۳	رسانه زرد امروز به رسانه ای گفته می شود که با استفاده از روش های عوام گرایی می کوشد، مخاطبان بیشتری جذب کند؛ بی آنکه دغدغه انتقال اطلاعات درست، مصلحت های عمومی، توازن و بی طرفی و سود و زیان اجتماعی و اخلاقی آن را داشته باشد. روز نامه نگاری زرد معمولاً از معیار های روزنامه نگاری علمی و روشنفکرانه پیروی نمی کند. انتشار اخبار جنجالی و احساسات برانگیز، موضوعات هیجان آور سینمایی، سریال های عامه پسند، مدل های لباس، خوانندگان و رقاصه ها، حوادث خشونت بار و تکانه دهنده جنایی و سیاسی و به خصوص تمایل زیاد به سکس و پخش و نشر مسایل تحریک آمیز جنسی از ویژگی های عمده دیگر رسانه های زرد به حساب می روند. تخریب و ترور شخصیت افراد، ورود به حریم ممنوعه مردم، داستان پردازی های کشتش دار، شگفت انگیز و دراماتیک و تکیه بر احساسات زود گذر و تبادر جامعه، محور دیگری به حساب می رود که رسانه های زرد را از سایر رسانه ها، متمایز می سازد. دقیقاً به همین دلیل است که رسانه های زرد، در جریان حوادث احساسات برانگیز، با تمام توان بر کوره احساسات مردم می دمند، تا تعقل و حقایق در میان شعله های سرکش احساسات بسوزند . به هر پیمانه که فضای سیاسی تنش زا و غبار آلود گردد؛ به همان پیمانه رسانه های زرد و زرد نویسان جامعه برای تیره تر کردن این فضا فعال تر می شوند؛ زیرا کانال تغذیه شان همین است. زرد نویسان ماهر به خوبی میدانند که چگونه باید با انتشار یک تحلیل، مقاله یا گزارش، در زمان ها و مکان های مناسب احساسات مردم را بیشتر برانگیزانند. اهمیت موضوع و ابهام در قضیه، در زرد نویسی از ارزش بالایی برخوردار است. همان چیزی که در شایعه نویسی نیز نقش بارزی بازی می کند. پیام رسانه ای زرد، اکثراً از طرف مخاطبان توده ای مورد استقبال قرار می گیرد. به طور کلی رسانه های زرد از تاکتیک هایی نظیر جنجال آفرینی خبری، شایعه، استفاده از عواطف مخاطبان و استفاده از عقاید و گرایش های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی آنان بهره های فراوان می برند. رسانه های زرد، طیف های مختلف دارد امروزه ما با سایبر رسانه های زرد (Yellow cyber journals) نیز رو به رو ایم. سایت ها و وبلاگ ها، اکثراً به زرد نویسی رو می آورند. افشای اطلاعات خصوصی افراد، (آن بخش از زندگی خصوصی که قابلیت رسانه ای شدن را ندارد) تخریب چهره های مشخص سیاسی، به منظور دستیابی به اهداف خاص سیاسی، خصوصاً در زمان انتخابات، حالات بحرانی، و وقوع حوادثی که تب جامعه را بالا می برد. به هر حال، آنچه مسلم است این است که رسانه های زرد بیشتر آسیب رسان است هستند تا آگاهی بخش و بیدار کننده. ترویج فرهنگ هتک حرمت، لمپنیسم زبانی، دور نگهداشتن مردم از اطلاعات معتدل و عقلانی و آموزش های نامناسب دیگر از جمله آسیب هایی به حساب می روند که توسط این نوع رسانه ها متوجه مخاطبان می گردد . نشریات زرد، همواره با انتشار مطالب غیر جدی و سرگرم کننده، و یا مطالب تند، افراط گرایی و احساسات برانگیز ذهن جامعه را به سوی بیراهه و عدم عوام زدگی می کشاند. پیچیدن زیاد به مسایل مربوط به فساد اخلاقی، شاخ برگ دادن به دوسیه های جنایی و توضیح دقیق روش های جانیان، تن فروشان و... که از خصوصیات رسانه های زرد نیز محسوب می شود نه تنها مفید نیست؛ بلکه جنبه بد آموزی نیز دارد و از نظر اخلاق حرفه ای ژورنالیستی نا درست تلقی می شود. بناءً پیچیدن زیاد به مسایل از این دست، به هر انگیزه ای که باشد، شامل نوعی از تاکتیک های رسانه زرد می شوند و اذهان جامعه را مغشوش می کند.		

۴	یاد بگیریم همیشه آنلاین نباشیم؛ محدود و مشروط استفاده کنیم. حتماً در جمع‌های خانوادگی به کرات مشاهده کرده باشید که جماعت فامیل، جماعت سر به‌زیری شده‌اند! البته نه به معنای اخلاقی آن؛ بلکه به این معنی که دائماً سر در گوشی‌های تلفن همراه خود دارند و وظیفه خطیر مدیریت گروه‌های مجازی و بدست آوردن اطلاعات ناب و درجه یک را بر عهده دارند. این وضعیت همه‌جایی و نسبتاً همه‌گیر است. بودن با تلفن همراه و به اصطلاح امروزی on بودن در اتوبوس، مترو، بر سر سفره، سر کلاس درس یا حتی بعضاً سر سجاده نماز نشان از اهمیت این موضوع برای افراد دارد. سؤال اساسی اینجاست که آیا قرار است فضای مجازی که با تلفن همراه امکان دسترسی به آن همه‌زمانی و همه‌مکانی شده است، همه ابعاد زندگی ما را تحت الشعاع قرار دهد؟ ساحت‌های دیگر زندگی ما چه می‌شود؟ بی‌تأثیری این فضا، خوش‌خیالی خطرناکی است. برای مقابله با آسیب‌های آن، چه باید کرد؟ بجواب این است که بعضی موقع‌ها آن نباش! کنار گذاشتن فضای مجازی برای آدمی که بخواهد دست از زندگی امروزی بردارد کار خوبی است؛ اما آیا همه افراد می‌توانند مانند چنین فردی زندگی کنند؟ مسلماً پشت پا زدن به امکانات فضای مجازی سیاستی بزدلانه برای فرار از آن است و راهکار مناسبی برای مقابله با آسیب‌های آن بشمار نمی‌آید. این کار در رویکردهای معطوف به رسانه، از زمره واکنش‌های بدبینانه و منفعلانه محسوب می‌شود. در مقابل، رویکرد صحیح آن است که با شناخت درست امکانات و آسیب‌های فضای مجازی برای استفاده صحیح از آن برنامه داشته باشیم. باید بدانیم قرار نیست فضای مجازی همه وقتمان را بگیرد. باید بدانیم دانشی که از فضای مجازی به دست می‌آید دانشی سطحی و سست‌بنیاد است. خوب است برای کارهای دیگرمان نیز زمانی را اختصاص دهیم. مطالعه، گردش، فرصت با خود تنها بودن، رسیدگی به خانواده، تربیت صحیح فرزندان و اموری این‌چنینی اهمیت زیادی دارند و نباید آنها را فدای فضای مجازی کنیم. و اینکه استفاده ما باید محدود باشد به: ۱. مکان: باید موقعیت را شناخت و دانست که کی از رسانه استفاده کنیم و کی استفاده نکنیم. برای مثال زمانی که پدر خانواده با یکی از فرزندان صحبت می‌کند استفاده از تلفن همراه، معنایی جز بی‌احترامی ندارد. یا زمانی که درس خواندن استفاده از فضای مجازی تمرکز و وقت ما را می‌رباید. ۲. زمان: برخی، ساعت‌ها پای تلفن همراه خود می‌نشینند و به چت و وب‌گردی و اینستا بازی می‌پردازند. شاید جالب باشد، برخی حتی از خواب خود می‌زنند و فضای مجازی را به خواب ترجیح می‌دهند. منظور از محدودیت زمان، رعایت حدود معقول، مطلوب و مجاز در کیفیت و کمیت استفاده از رسانه‌ها است.
۵	پاسخ دلخواه به فراخور رفتار شما در فضای مجازی است.
۶	پاسخ با توجه به تجربه شما در فضای مجازی می‌باشد. راه حل: فرهنگ سازی - استفاده از ظرفیت‌هایی همچون رسانه‌های دیداری و شنیداری، روزنامه‌ها، مجلات، نشریات برای نهادینه شدن فرهنگ سایبری / برگزاری جلسات آموزشی از سوی مصادر امور فرهنگی در شهرستان‌ها به منظور آشنا نمودن و اطلاع رسانی به والدین در مورد فناوری‌های جدید به ویژه اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی / بخش آگهی‌های آموزنده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در رادیو و تلویزیون در جهت افزایش آگاهی خانواده‌ها در خصوص خطرات ناشی از اینترنت / بخش برنامه‌های کوتاه آموزشی درباره مزایا و معایب اینترنت از زبان ورزشکاران و هنرمندان محبوبی که عموماً جوانان آنها را الگوی خود قرار می‌دهند / ساخت و پخش فیلم‌ها و سریال‌هایی با موضوع اینترنت و مزایا و معایب آن. والدین: تشویق به شرکت در فعالیت‌های اجتماعی و تقویت این گونه رفتارها توسط والدین / گذراندن اوقات بیشتری با فرزندان در فضای بیرون از خانه به طوری که فرزندان از نظر عاطفی، احساس خلأ نکنند و جهت جبران این کمبود به فضای مجازی پناه نبرند. دستگاه حاکمیت: وضع قوانین سختگیرانه تر جهت برخورد با عاملان بی‌اخلاقی، مجرمان جرایم اینترنتی و اجرایی نمودن این قوانین.
۷	پاسخ سوال براساس تجربه شخصی است.
۸	پاسخ مبتنی بر سبک زندگی تاثیر گرفته شما از فضای مجازیست. به صورت دلخواه البته صادقانه پاسخ داده شود.
۹	با گسترش تلفن همراه و کاربردهای آن، تأثیرات زیادی بر نسل جوان ایجاد شده است. به طوری که بسیاری از به وجود آمدن فرهنگ جدیدی به نام فرهنگ تلفن همراه یا شکل‌گیری نسل انگشت شصت (به معنای این که جوانان در همه جا، همواره دستشان روی صفحه کلید تلفن همراهشان است و در حال ارسال و یا دریافت پیام جدیدی هستند سخن گفته اند. اینکه در این حلقه انگشت شصتی قرار دارید با توجه به تجربه شخصی خودتان است.

فضای مجازی مثل تیغ دو لبه است و جنبه های مثبت و منفی بسیاری دارد. یا بسان ژانوس خدای یونانی دوگانه است...الف) کارکردهای مثبت اینترنت: در جنبه های مثبت، اینترنت جزء جدایی ناپذیر نهادهای اجتماعی، سیاسی، آموزشی، اقتصادی و خانوادگی به شمار می آید. کارکردهای مثبت اینترنت را می توان در چند محور طبقه بندی کرد:

۱- توسعه اقتصادی: اینترنت، هزاران شغل برای کارکنان صنایع رسانه ای فراهم ساخته و به صورت غیرمستقیم، برای میلیون ها خانواده دیگر شرایطی فراهم آورده است که زندگی خود را از طریق فعالیت های مربوط به اینترنت تأمین کنند.

۲- رشد فرهنگی؛ هرچه گردش اطلاعات در جامعه بیشتر باشد، به همان اندازه جامعه فعال تر می شود و خلاقیت ها بیشتر می گردد. اینترنت به سبب نقش ویژه ای که در انتقال و انتشار فرهنگ ها دارد، می تواند به رشد و اعتلای هرچه بیشتر فرهنگی در جامعه بینجامد.

۳- هم گرایی اجتماعی: اینترنت از منظر روان شناسی اجتماعی، به ایجاد فضای سالمی برای گفت وگو، ایجاد رابطه بین کشورها و در نتیجه، کاهش تنش های فرهنگی و هم گرایی اجتماعی کمک می کند. در این حالت، به تعبیر لرنر در جوامع انسانی، پدیده ای به نام «همدلی» شکل می گیرد.

۴- دانش و کسب مهارت های جدید؛ کاربردهای اینترنت در پژوهش و کسب مهارت های زندگی نیز بسیار چشم گیر است. ما برای دسترسی به انواع اطلاعات، به اینترنت مراجعه می کنیم. محیط اینترنت، فضای گسترده ای از اطلاعات است که افراد می توانند از آن برای پژوهش های خود در موضوع های گوناگون بهره گیرند. ارتباط اینترنتی، به گسترش و تقویت مهارت های اجتماعی نیز کمک می کند. بر اساس برخی یافته ها، افراد از طریق اینترنت با فرهنگ های گوناگون آشنا می شوند و مهارت های اجتماعی را فرا می گیرند.

۱۰

جنبه های منفی: الف) افسردگی و انزوای اجتماعی: بسیاری از روان شناسان این نگرانی را داشته اند که آسانی ارتباط های اینترنتی، چه بسا افراد را وا دارد تا زمان بیشتری را به تنهایی بگذرانند؛ به صورت آن لاین با غریبه ها صحبت کنند و ارتباط سطحی برقرار سازند و این کارها را به قیمت از دست دادن گفت وگوهای رو در رو و ارتباط های فامیلی و دوستانه انجام دهند. بنابر برخی پژوهش های پیمایشی، ارتباط های اجتماعی از طریق اینترنت، ضعیف تر از ارتباط های واقعی است و در درازمدت، به انزوای اجتماعی فرد می انجامد

ب) بلوغ زودرس و تحریک جنسی: یکی از پی آمدهای منفی اینترنت، اشاعه فحشا، بی بندوباری اخلاقی و تحریک جنسی است.

همینطور کاربر، حالت های متنوع و متفاوت ذهنی؛ از قبیل تخیلات، خیال پردازی ها، خیال پروری ها، توهمات، حالات هیپنوتیستیک و سطوح گوناگونی از هوشیاری را در فضای مجازی تجربه می کند و تحت چنین شرایطی است که فضای سایبر؛ همانند دنیای «رویا» می شود؛ دنیایی که وقتی ما به خواب فرو می رویم، پدیدار می شود...در فضای مجازی - با توجه به ارتباط قوی ای که بین کاربران وجود دارد - این امکان را به افراد می دهد تا اقدام به ایجاد دنیایی بکنند که افراد بتوانند در جایگاه افراد دیگر هویت یابی شوند. به این صورت که افراد داده ها و آمار شخصیتی خود را - که این هم دچار تغییر می شود - از طریق وبلاگ و سایت های مجازی دیگر در اختیار کاربران قرار می دهند، که این عمل به نوعی سبب از خودبیگانگی و از دست دادن هویت فرد می شود و این فرد دیگر نمی تواند شخصیت پایداری را در دنیای واقعی برای خود تعریف نماید؛ چرا که شخص درگیر یک سری اوهام و تخیلات مجازی می شود، که این امر نیز از شخصی به شخص دیگر متفاوت است. از دیگر تأثیرات منفی هم می توان به «نیپیلیسم در فضای مجازی»، شکاف نسلی، اختلالات روانی، قطع جریان سالم تفکر، تعارض فرهنگی، درگیری درونی و بیرونی، طلاق، مشکلات حاد جنسی و اخلاقی.